

ಬಿಗಿದನು, ಕೂಡಲೆ ಅಕ್ಕ ತಂಗೇರಹಾಳದ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಮುಗಿಬಿದ್ದು ರಾವಪಾಂಡೆ ನನ್ನು ಒಳಿತಾಗಿ ಥಳಿಸಿದರು, ಜೇಲ ಪೋಲೀಸರು ಸೀಟಿ ಊದುತ್ತ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ನೆರೆದ ರಾಜ ಬಂದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೆ ನೂಕಿದರು, ಕಿಲ್ಲೆ ಜೇಲಿನಲ್ಲಿ ದೊಂಬಿ ಎದ್ದಿದೆ ಯೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಲೆ ಕಲೆಕ್ಟರ ಡ್ರೂ, ಜಿಲ್ಲಾ ನಾಯಾಧೀಶ ಶ್ರೀ, ಲಾಡ ಮೊದಲಾದ ವರು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿಯಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಶಾಂತವಾಗಿತ್ತು. ರಾವಪಾಂಡೆಯವರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ “ ನನ್ನನ್ನು ಕಪಾಳಿಗೆ ಬಡೆದ ಸೂಳೆಮಗ ಇವನೇ ” ಎಂದು ಶ್ರೀ. ಪೂಜೇರರನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಆಗ ಜಿಲ್ಲಾ ನಾಯಾಧೀಶ ಶ್ರೀ. ಲಾಡ ಅವರು ಅವನನ್ನು ಹಳಿದು—“ ಇವರು ದೇಶಭಕ್ತರು, ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಜೇಲಿಗೆ ಬಂದವರು, ಅವರಿಗೆ ನೀವು ಹೀಗೆ ಅಪಶಬ್ದ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ” ಎಂದು ಬುದ್ಧಿ ಮಾತು ಹೇಳಿದರು.

ಡ್ರೂ ಸಾಹೇಬರು ಡಾಕ್ಟರರನ್ನು ಒದ್ದರು !

ಶ್ರೀ. ಡ್ರೂ ಅವರು ಕಲೆಕ್ಟರರಾಗಿ ಬಂದನಂತರ ಒಂದು ದಿನ ಕಿಲ್ಲೆ ಜೇಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಶ್ರೀ. ರಾಮಚಂದ್ರ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಮಾಸ್ತರ, ಹೊಸೂರ, ಅವರು ಅವ ರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೋಣೆಯ ಮುಂದೆ ಅಡ್ಡನಿಂತು ತರುಬಿದರು. “ ಯಾಕೆ? ಏನು ಹೇಳು ವದಿದೆ ? ” ಎಂದು ಡ್ರೂ ಸಾಹೇಬರು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದರು. “ ಹೇಳುವದೇನೂ ಇಲ್ಲ, ತೋರಿಸುವದಿದೆ ” ಎಂದು ಮಾಸ್ತರರು ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ಕಲೆಕ್ಟರರು “ ಅದೇನು ತೋರಿಸಿರಿ ” ಎನ್ನುತ್ತಲೆ ಮಾಸ್ತರರು ತಿರುಗಿನಿಂತು ಧೋತರದ ಕಚ್ಚಿ ಕಳೆದು ಪೋಲೀ ಸರ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಮಂಜುಗಟ್ಟಿದ ತಮ್ಮ ತಿಗಗಳನ್ನು ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ “ ಡಾಕ್ಟ ರರು ಇದಕ್ಕೆ ಮಲಮು ಸಹ ಹಚ್ಚಿಲ್ಲ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಡ್ರೂ ಸಾಹೇಬರು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟರಾಗಿ ಬದಿಗೆ ನಿಂತ ಡಾಕ್ಟರರನ್ನು ಬೂಟುಗಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದರು ! ಬಡಿತ ತಿಂದ ರಾಜಬಂದಿಗಳ ನೋವುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಮಕ್ಷಮವೇ ಅವರು ಮಲಮು ಹಚ್ಚಿಸಿ ಹೋದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಕೈದಿಗಳಿಗೆ ಔಷಧೋಪಚಾರ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಿತೆಂಬದನ್ನು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಹಸಿಬಿಸಿ ಮುಖಂಡರ ಬಣ್ಣ ಬಯಲಾಯಿತು !

ಕೇವಲ ದೊಡ್ಡಿಸ್ತನಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಅನೇಕರು ಕ್ರಾಂತಿ ಸೇರುವ ಕಾಲ ೧೯೩೬ ರಿಂದ ಸುರು ಆಯಿತು. ಕ್ರಾಂತಿಗೈಸ್ಸು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಪ್ರಾಂತ ಗಳಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ರಚಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾದದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ರಾಜನಿಷ್ಠತನದಲ್ಲಿ

ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಿದ್ದ ಮತ್ತು ಜಾತೀಯವಾದದ ಬುಡವಲವನ್ನೇ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಮಾಜ ಮುಖಂಡರೆಂದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತೋರಿಸುತ್ತ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸನ್ನೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮುಖಂಡರನ್ನೂ ಮನಸೋಕ್ತ ಟೀಕೆ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರು ಇನ್ನು ಹೊರಗೆ ಉಳಿಯುವದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿದರು, ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆ ದೇಶದ ರಾಜ್ಯ ಸೂತ್ರಗಳು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವ ಸ್ಪಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಾಣ ಹತ್ತಿದಾಗ ತಾವು ಮೂಲಿಗುಂಪಾಗಿ ಕೂಡಬೇಕಾದೀತೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಇವರು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೇರತೊಡಗಿದರು. ಜನ್ಮವನ್ನೆಲ್ಲ ಬ್ರಿಟಿಶ ಸರಕಾರದ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಇವರು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿತು ಮುಂಧೋರಣೆಯಿಂದ ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರ ಹತ್ತಿದರು. ೧೯೩೬ ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಾಂತಿಕ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗಳ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಪ್ರಚಂಡ ಬಹುಮತಗಳಿಸಿ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ನ್ನಾ ಖಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಹೋರಾಟದ ಕಾಲ ಮುಗಿಯಿತು, ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸುವ ಕಾಲ ಬಂದಿತೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿ ಈ ಜನರು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸೇರಿದರು. ಸೇರಿದವರೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮೀಟಿಯ ಅಧಿಕಾರ ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ಕುಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಕುತಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಹೂಡಹತ್ತಿದರು, ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಇಸ್ತೀ ಖಾದಿ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಹತ್ತಿದರು. ಕಾರ್ಯಕ್ರರರ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಮಗಾಸಿದ ಬಣ್ಣದವೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು, ಜನ ಕೂಡಿದಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಥಳಕು ನೋಡಿ ಇವರೇ ದೊಡ್ಡ ದೇಶಭಕ್ತರೆಂದು ಜನ ಭಾವಿಸಿತು. ಆದರೆ ಅವರ ಆಶಾ ಅಂಕುರಗಳು ೧೯೪೨ ನೇ ಇಸವಿಯ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಅಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಕಮರ ಹತ್ತಿದವು. ದ್ವಿತೀಯ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಸುರು ಆಗುವದೆಂದೂ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಗಳು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ವನವಾಸ ಕಾರಾಗೃಹವಾಸ ಬರಬಹುದೆಂದು ಇವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆಲೆ ೧೯೩೯ ರಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಸುರು ಆಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲಗಳೆಲ್ಲ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟವು. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಯುದ್ಧವಿರೋಧಿ ಘೋಷಣೆಯ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಸುರು ಮಾಡಿದರು, ಅದರ ಈ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಈ ಹಸಿಬಿಸಿ ಮುಖಂಡರು ಭಾಗ ವಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ೧೯೪೨ ರ ಚಲೇಜಾವ ಅಂದೋಲನ ಸುರು ಆಯಿತು. ತಾವಾಗಿ ಜೀಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಸರಕಾರ ಆಸ್ಪದವನ್ನೇ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ಸರಕಾರವೇ ಮುಂಗಡವಾಗಿ ಭರಭರನೆ ಸಂಶಯ ಬಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜೇಲಿನಲ್ಲಿ ಚಲ್ಲಿತು. ಜಾತಿವಂತ ಹೋರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಇದು ಸುವರ್ಣ ಸಂಧಿಯಾದರೆ ಈ ಹಸಿಬಿಸಿ ಮುಖಂಡರಿಗೆ ಅದು ದುರ್ದೈವದ್ದಾಯಿತು,

ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಜೇಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲರಾ ಸುರು ಆಗಿ ೧೭ ಜನರ ಆಹುತಿಯಾದಾಗ ಈ ದೇಶಭಕ್ತಿ ಇವರಿಗೆ ಬಹಳ ತುಟ್ಟಿಯಾದೆಂದೆನಿಸಿತು. ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಯುಕ್ತಿ ನೆವ ಹುಡುಕಿ ಜೇಲಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಬೇಕೆಂದ ಹವಣಿಸ ಹತ್ತಿದರು. ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿಯಿಲ್ಲೆಂದು ಕೆಲವರೂ ತಮ್ಮ ಆಪ್ತೇಷ್ಟರು ಗಂಭೀರ ಬೇನೆಯಿಂದ ಬಿದ್ದಿರುವರೆಂದು ಕೆಲವರೂ, ಈ ಚಳವಳಿ ತಮಗೆ ಮಾನ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರೂ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ

ಚಳವಳಿಯ ಉಸಾಬರಿ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿ ಈ ಮಹನೀಯರು ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಹತ್ತಿದರು. ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಇದೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಕಚ್ಚಾ ಜನರನ್ನು ಬೇಕಂತೆ ಹಿಡಿದು ಜೇಲಿನಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲುವದು, ಆ ಮೇಲೆ ಅವರು ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿದ ಕಾರಣ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿ ಜನತೆಯಲ್ಲಿಯ ನೈತಿಕ ಧೈರ್ಯ ಕುಗ್ಗಿಸುವದು ಸರಕಾರವ ನೀತಿಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಕೆಲವರಿಂದ ಕ್ಷಮಾ ಪತ್ರ ಬರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲವರಿಂದ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿಸಿಕೊಂಡು ಇಂಥವರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಸರಕಾರವು ಭಾವಿಸಿದಂತೆ ಜನತೆಯ ನೈತಿಕ ಧೈರ್ಯವಂತೂ ಕಡಿಮೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ತದ್ವಿರುದ್ಧ ಹೀಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ ಬಂದವರ ಬಗ್ಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಯಿತು, ಏನೇನೋ ಮಾಡಿ ಎರಡು ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲವರು ಹೊರಗೆ ಬಂದರು.

ಮಾಫಿ ಬೇಡುವದಕ್ಕೆ ತಡೆ

೧೯೪೩ ರ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರೀ ಬಂಧನ ಸತ್ರನಡೆಯಿತು. ಪೊಲೀಸರ ಅನನ್ವಿತ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳೂ ಆಗಿ ನಡೆದವು. ಈ ಬಂಧನ ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಪಳ್ಳಿಗಳ ಅಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ಜನರನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಹಿಂಡಲಾಗಿ ಜೇಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮಾ ಯಾಚನೆಯ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಹತ್ತಿದರು. ಅವರ ಈ ಮಾಫಿ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ. ಆರ್. ಎಚ್. ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ಬರೆದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಅರ್ಜಿ ಬರೆದು ಅನುಭವವೇ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ವಕೀಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಉಪಯೋಗವಾಯಿತೆಂದು ಅವರು ಏನೋದದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಭಟ ಭೌಜದಾರರ ಪಿಸ್ತೂಲ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದ ಶ್ರೀ. ಜಯದೇವ ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರನ್ನೂ ಜೂನ ತಿಂಗಳ ೧೪ ನೇ ದಿನಾಂಕಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಹಿಂಡಲಾಗಿ ಜೇಲಿಗೆ ಹಾಕಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಈ ಮಾಫಿ ಬೇಡುವವರ ಕ್ಯೂ ಕಾಣಿಸಿತು, ಕೂಡಲೆ ಅಂಥವರಲ್ಲರನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ— “ದೇಶಸೇವೆಯ ಈ ಸುಸಂಧಿ ನಿಮಗೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಒದಗಿದೆ. ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಜೇಲು ಸೋಸಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಯೋಭಾಗಿ ಆಗಿರಿ. ಕ್ಷಮಾ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ ” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಬೋಧಿಸಿದರು. ಇಂಥ ಅರ್ಜಿ ಬರೆದು ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ಶ್ರೀ. ಆರ್. ಎಚ್. ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರಿಗೂ ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಈ ಅವಮಾನಕಾರಕ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಡೆ ಬಿದ್ದಿತು.